

АДЫГЕИМ ЩЫХЪУРЭ-ЩЫШІӨРЭР

Мэфэк Iофтхъабзэхэмкэ байшт

Мыекъуапэ щыпсэухэрэм якласэ хуугье мэфэкIеу къалэм и Мафэ изыфэгъэхъазырын фе-жъагъэх.

Мыекъопэ къэлэ администрацием ипресс-кулыкъу къызэртигъэмкэ, мэфищым, Іоныгъом и 15 — 17-м, къэлэдэсхэр, хъакIехэр мэфэкIым зеришгэлэштых. Ioftkhъabzэхэр анахыбэу зыщыклощтхэр къэлэ паркыр ыкли урамэй Краснооктябрьскэр арых.

МэфэкIым иапэрэ мафэ, хабээ зэрхьгууэу, Мыекъуапэ щыпсэухэр Соловьев зэшхэм ацIе агъэнэфэгъэ шүхъафтыным илауреатхэм афэгушоштых ыкли мы ильэссым «Лица Майкопа» зыфиорэ цэльялпэр зыфагъэшъашагъэхэр къаоштых.

Джащ фэдэу Іоныгъом и 15-м апэрэ «Фотосушка» зыфиорэ Ioftkhъabzэхэр Мыекъуапэ щырагъэлокыщт. Фаехэм зэкIем къалэм фэгъэхъыгъэ ясуретехъигъэхэр Лениним ыцIе зыхьырэ гупчэм къыщаагъэлгэйонхэ альэкыщт.

Гъэрекло зэршыгъаьэм фэдэу мыги Іоныгъом и 16-м плошадкэ зэфэшхъафхэм мэфэк Iофтхъабзэхэр ащиkоштых. Tlyr къэлэ гупчэм (Лениним ыцIе зыхьырэ плошадым ыкли къэлэ паркым), адэрхэр район цыклюхэу «Черемушкэм» ыкли «Восходым» ащиkоштых. Мыхэм экологием и Ильэс фэгъэхъыгъэ Ioftkhъabzэхэр, мыэрысэм ыкли къэгъаьгъэхэм яфестивальхэр ащиkоштых.

Бэмэ якласэ хуугье Ioftkhъabzэу апэрэ классым клощтхэм ыкли студентхэм я Парад а мэфэ дэдэм Мыекъуапэ щылэшт. Аш нэмьыкэу спорт зэнэкъокъухэмкэ мэфэкIыр байшт, мыгъэ апэрэу спорт лъяп-

къэу паркурым итурнир зэхашт. Джащ фэдэу чыпле зэфэшхъафхэм дискотекэ ащиkошт, мэшюустхор ошьогум дафыещт.

— Мэфищым хэдгъэунэфыкыщт мэфэкIым ианах Ioftkhъabzэхэр зыщыклощтхэр Іоныгъом и 16-р ары. Іоныгъом и 17-м адигэ джэгумкэ мэфэкIыр зэфашыжыщт, фаехэр зэкIе аш хэлэжъэнхэ альэкыщт, — къыщауагь къэлэ администрацием.

Зэхэшкло комитетым джирэблагъэ илэгье зэхэсигъюм къалэм игъэклэрэкэн щитегуушигъаьгъэх. Мыекъуапэ имэрэу Александр Наролиним къалэм исанитарнэ зытет пъэльэшыгъэ шыкIем тетэу лъяпльэнхэу, янэпльэгъу рамыгъэкынену къафиштагъатаг.

Къэлэ администрацием ипащэ анахьэу ынааэ зытыридзагъэр мэфэк Iафэхэм цыфхэм яшынэгъончыагьэ пъэльэшыгъэ шыкIем тетэу къэххумэгъэныр ары. Урысыем хэгъэгу клоц Ioftkhъemkэ и Министрствэ икъэлэ отдел илъяклохэр зыхэлжъэгъэхэ зэхэсигъюм мы Ioftkhъom нахь игъэктотыгъэу щитегуушигъаьгъэх.

КИАРЭ Фатим.

ПІЭЛЬЭ КІЭКІЛМ КЫКІОЦI КЫШЬУФАГЪЭХЪАЗЫРЫЩТЫХ

Фэтэр шуущэнэу е шуущэфынэу, шүхъафтын фэдэу зыгорэм өшьутынэу шууфае зыхъукIе, зээзэгъыныгъэхэм япроектхэм ягъэхъазырынкIе Кадастрэ палатэу Адыгеим щыIэм ишIуагъэ къышъокыщт.

Федеральнэ къэралыгъю бюджет учреждениеу «Къэралыгъю тхынымкэ, кадастрэмкэ ыкли картографиемкэ Федеральнэ кулыкъум и Федеральнэ кадастрэ палатэ» иунашьюо N 252-р зытетэу 2017-рэ ильэсым бэдээогъум и 14-м къыдэкыгъэм тегъэпсихъаьгъэу Адыгэ Республиком щыIэм Кадастрэ палатэм амал илэ хуугье Ioftkhъen лъялкэ зэфэшхъафхэу ыгъэцакIехэрэм кIеу къахэхъаьгъэр зэшүихынэу. Пстэуми апэу амыгъэкощыре мылькур щэфыгъэнэмкэ е щэгъэнэмкэ, шүхъафтынену тигъэнэмкэ, мыш къыхеубытэ ны мылькукIе заджэхэрэм игъэфедэни, проектхэм ягъэпсын зэшүахы хуугье.

Кадастрэ палатэм къыщаагъэхъазырырэ документхэм яшыпкъаьгъэки, ягъэпсыкIе

уяхъирэхъышэжынену щитеуп, ахэр зэкIе хэбэзгъэуцугъэ лъялсэу щыIэм тетэу ашых.

Еж Кадастрэ палатэм Ioftkhъomkэ ухьзырынгъэ дэгъу зэрялэс мыш дэжъым къыхъэгъэшгъэйн фае. ПІЭЛЬЭ КІЭКІЛМ КЫКІОЦI Урысые Федерацием ихэвэгъэуцугъэ ишапхъэхэм адиштэу шууищыкIэту документхэр ахэм къышъуфагъэхъазырыщт.

Уччэ шууиIе хъумэ, мыш фэдэ телефонхэмкэ шууафытеон шуудэгъищт:

къ. Мыекъуапэ, ур. Юннатов, 9, тел. 8(8772) 56-96-70

къ. Мыекъуапэ, ур. Жуковскэр, 54-рэ, тел. 8(8772) 56-08-74

Джэджэ районыр, ст. Джаджэр, ур. Потчовэр, 38-рэ, тел. 8(87779) 9-70-37

Шэуджэн районыр, къ. Хъакурынэхъабл, ур. Шэуджэным ыцIе щытыр, 14, тел. 8(8773) 9-22-50

Кошхъэблэ районыр, къ. Кошхъабл, ур. Дружба народов, 57-р, тел. 8(8770) 9-28-11

Теуцожэ районыр, къ. Пэнэжъыкъуай, Ленинским иур., 71-р, тел. 8(87772) 9-76-32

Тэхъутэмъыкъое районыр, къ. Тэхъутэмъыкъуай, ур. Шъэумэным ыцIе щытыр, 17, тел. 8(87771) 4-18-99

Мыекъопэ районыр, п. Тульскэр, ур. Школьнэр, 24-р, тел. 8(87777) 2-93-31.

ТыфэгушIo!

Бэгъ Нурет Мэхъюш Ибрахьимэ ыпхъур къызыхъуугъэ мафэмкэ тыфэгушIo! Илсауныгъэ къыкимычэу, ильфыгъэхэм адатхъэу, шоигъор имафэу, хъярыр къебэкIуу бэгъашэ хъунэу тыфэлъяло!

ышэу Мэхъюш Андаур иунагуу.

Джэуапэгъу къышъуфэхъуущтых

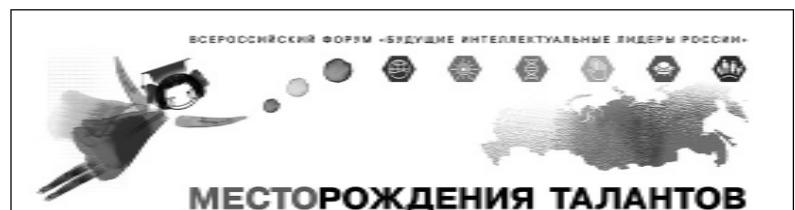

Шышхъэум и 31-м мафэм сыхытыр 2-м къыщыублагъэу 3-м нэс республике гъэзэтэу «Адыгэ макъэм» зэнкIе зэдэгүүштээ. Мы уахътэм редакцием ихакIеци Федэральнэ Ioftkhъaplэу «Адыгэ Республикэмкэ медикэ-социальне экспертизэм ибюро Шхъаэ» ирапшэ-эксперт шхъаэм ишшээрилхэр зыгъэцэкIе Юлия Бахтина. Телефонэу 8 (8772) 52-49-44-

мкэ зигугуу тшырэ уахътэм къыриубытэу шуукыитеомэ, аш шуузыгъэгумэкирэ Ioftkhъomkэ занкIеу шуудэгүүштээн шуулъякыщт.

Сыхытыр 2-м къыщыублагъэу 3-м нэс игъо имыфэштхэр пэшшорыгъэшьэу кытфитеохэмэ, яупчэхэр ттхынхэшь, Юлия Бахтинам IækIеджэхъажыщтых, ахэм яджэуапхэр тигъээт инэклибгъохэм арыжъугъотэжыщтых.

Урысые зэхъуыгъэ урокым хэлэжъэштых

Шэнэгъэм и Мафэ, Іоныгъом и 1-м, я V-рэ Урысые форумэу «Будущие интеллектуальные лидеры России» зыфиорэр Ярославль щырагъэжъэшт. Лъэныкъо зэфэшхъафхэмкэ зишэнэгъэкIе анахь къахэшыгъэ кIэлэеджэкIо 500 фэдиз аш ыугоишт.

Шольыр олимпиадэхэм ыкли зэнэкъохэм пчагъэрэ теклонигъэ ыкли хагъэунэфыкыре чыплехэр къащидээхыгъэ, лъэныкъо пчагъэрэ къызэлъызыбытэу шуукыитеомэ «Звезда» зыфиорэм пэртнгыгъэ бэрэ щызыгъыгъэ Максим Шевченкэмрэ моделированиемкэ республике зэнэкъохэм пчагъэрэ теклонигъэ ыкли хагъэунэфыкыре чыпле къыщидээхыгъэ, судомодельнэ ыкли авиамодельнэ спорхэмкэ анахь къахэшыгъэ Елена Кузминамрэ Адыгеим ыцIе аш хэлэжъэштых.

Джащ фэдэу я 9 — 11-рэ классхэм ащеджэрэ нэбгыре 1700-рэ фэдиз форумым икъызэхъын фэгъэхъыгъэ зэхъуыгъэ Урысые урокым «Чэсныхэ» алъэкыщт. Онлайн шыкIе тэтуу порталэу «ПроектОрия» зыфиорэмкэ ар клошт. Джащ фэдэу Республикэ естественнэ-хисап еджаплэри мыш хэлэжъэшт.

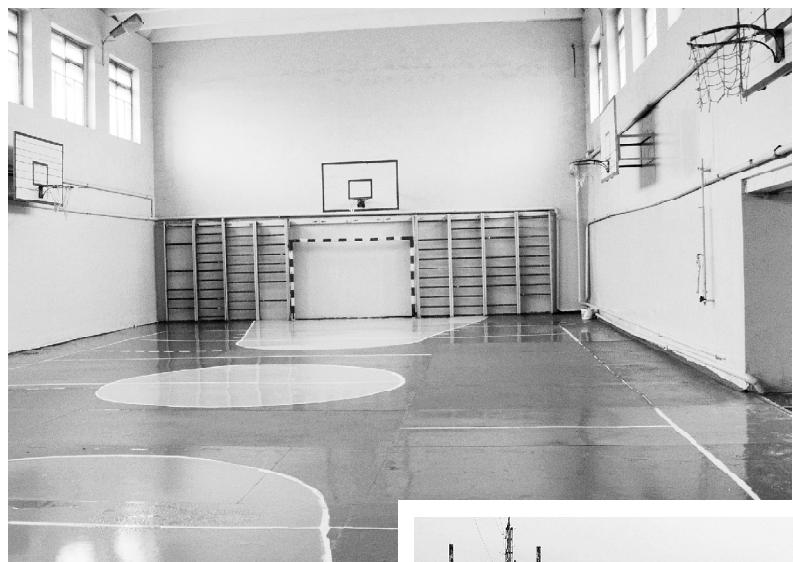
Экономикэм ыльэныкъохэм компании инхэм, министрствэхэм ялIыклохэм къатышт лекциихэм ыкли мастер-классхэм кIэлэеджаклохэр ядэунхэ алъэкыщт. Дунэе космическэ станцием щыIе космонавтэу Сергей Рязанскар хэгъэгум икъэлэеджаклохэм гүшүэштэу къафэхъэшт.

КIэлэеджаклохэмкэ ыкли кIэлэеаджэхэмкэ мы Ioftkhъabzэр гъэшэгъоношт. Мобилнэ устройствэхэр къызэфагъэфедээз уччэхэр ыкли яшшошхэр Интернет-порталым ратхэнхэ амал ялшт.

(Тикорр.).

ЕджапIэхэр фэхъазырых

Зэрэхабзэу, еджапIэхэр ильэсыкIе еджэгъум зэрэфэхъазырхэм фэгъэхъыгъэ упльэкунхэр шышхъэйум и 8 — 11-хэм Мыеекуапэ щыкIуагъяхыки зэфэхъысажхэр ашыгъэх. Комиссием хэтыгъэх гъесэнгъэмкIе къэлэ ГээорышапIэм, ошIэдэмшишIе IoфхэмкIе ыкIи хэгъэгу клоцI IoфхэмкIе министрствэхэм, Роспотребнадзорым, профсоюзхэм ялтыклохэр.

Щылэ мазэм къыщегъэжьагъэу мы уахтэм ехъулэу гъэцкIэжын зэфэшъхафхэм апэуагъэхъанэу муниципальнэ образованием зэкIэмкIи сомэ миллион 20,3-рэ гъесэнгъэм иучреждениехэм афитIупщиgъ.

Упльэкунхэм кIэухэу афэхъугъэхэм зашыдгъэбоззэнэу гущыIэгъу тыфэхъугъу муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекуапэ» гъесэнгъэмкIе и Комитет иотдел илашэу Ли-дия Пышнинам.

— ЗэкIэмкIи еджэлэ 28-рэ ыкIи гъесэнгъэм тедзэм иучреждении 3-рэ туупльэкуюгъ, — къеiyатэ аш. — Анахъэу тинаалэ зытетыгъэр ищыкIэгъэ документациер яIээм, шьольнырэу аубытырэм изытет, къызэршыхъягъэхэр, классхэр ильэсыкIе еджэгъум зэрэфэхъазырхэр, шхапIэхэм язытет, кIэлэе гъэдже кадрхэмкIе зэрэззетгъэпсыхъягъэхэр.

Комиссием хэтхэм зэрэхагъэунфыкIыгъэмкIе, Ioфшэнхэр рахъухаагъэр зэкIи ильс ыкIи дэгъо гъесэнгъэм иучреждениехэм агъэцкIагъэх.

Нэужжим гъэцкIэжынхэр еджапIэхэм ашыкIуагъэхэм афэхъэхъыгъэу гущыIэгъу тыфэхъугъу комитетым инженер-нэ-техническэ IoфхэмкIе иотдел илашэу Светлана Лобчук.

Аш къызэриуагъэмкIе, 2017-рэ ильэсым йоныгъом и 1-м гъесэнгъэм иорганизации 73-мэ япчхэр къызэруахыщих. Ахэм ашыщэу 42-р — кIэлэцкIуыгъ, 28-р — гурит гъесэнгъэ ыкIи 3-р — гъесэн-

ыгъэ тедзэ зыщарагъэгъотырэ учреждениех.

КIэлэцкIуыгъэр класс голухэм, нэфынхэм, къабзэхэм арыхъажынхэм фэшI ильс къэс пъэмэфэ зыгъэпсэфыгъом зищыкIагъэхэм игъэкIотыгъэ, адэрхэм къызэрикло гъэцкIэжынхэр арашылэх. Муниципальнэ образованием фыэшокIырэ мылькур афетIупщи, ны-тихэри IэпIэгъу къафэхъух. Ар хабээу зекIорэм димыштэрэми, ны-тихэм ясабий мэфэренир къызыщыхыре чыпIэм изытет ымыгъэрэзхэ зыхъукIе, нахьышу зерашыщтым фэшI ахъщэр атын фае мэхъу. Аш егъэзигъэ Ioфхэлэх.

— ГъэцкIэжынхэр якIи

иохэм апае муниципальнэ бюджетым сомэ миллионрэ мин 423-рэ еджапIэхэм афитIупщи, — къыкIуагъ Светлана Лобчук. — А ахъщэм джэхашъохэр, дэлкxхэр, радиаторхэр зерагъэлэхтэх краскэр, цементыр къырашэфы. Мыщ нэмыхIеу лицеу N 8-м сомэ мин 320-у фатIупщигъэм спортзалыр зычэйт унашхъэр, псыкъечхэхы-пIэхэр дыхэтхэу ризэблахъугъ. Гурит еджапIэу N 11-р къэзигъэфэбэрэ системэм сомэ мини 140-м ехъу зытегфэгъэ гъэцкIэжынхэр рашылIагъях, сомэ мини 105-р бассейнным игъэтэрэзыхын пэуагъэхъагъ,

идиректорэу Александр Джемилинскэм гущыIэгъу тыфэхъугъ.

— ТиеджапIэ кылышихъэгъэ унэу спортзалыр зычэйтим ышхъэ бэшлагъэ зэблэхтуу тшо-игъоу ыуж тызитигъэр. Мыгъэдже ар къылдэхъугъ. Къэлэ бюджетым кытфтIупщигъэ сомэ мин 320-мкIи а унашхъэр, псыкъечхэхы-пIэхэр дыхэтхэу, зэблэхтуун тльэкIыгъэ. Аш daklou ыклоцI илтыгъэ джэхэшъохыри итихи, кIэу итльхъагъ. Ioфшэнхэр ООО-у «Майкопстройсервис» зыфилорэм тифигъэцкIагъях, — къыкIуагъ аш.

ТигущыIэгъу къызэрхигъэ-шыгъэмкIе, спонсор ыкIи ны-

тыхэм яIэпIэгъукIе къауѓо-игъе сомэ мин 70-мкIе гъэцкIэжынхэр хульфыгъэхэр зэрыхъэхэрэ псыунэм рашылIагъ: канализациер зэблахъугъ, раковинэхэр кIэу рагъэуцаагъях. Аш daklou гъэ къэс зэкIе классхэм, коридорхэм, шхапIэм къызэрикло гъэцкIэжынхэр ашараагъэлокIыгъях. АшкIе директорыр лъэшу зэрафэрэз игушыIэхэм къащихигъэштигъ.

Гурит еджапIэу N 11-ми тышыIагъ. Адыгэ Республиком и Пышхъэ ишшэрильхэр пIэльэ гъэнэфагъэкIе зыгъэцкIэжынхэрэ КъумпIыл Мурат ыцIекIе

нэмыхIе гъэцкIэжынхэри аш-щыкIуагъях. Лицеу N 19-м сомэ мин 206-м ехъоу фатIупщигъэр къэзигъэфэбэрэ системэу спорт ыкIи къешъохкло залхэм апхырыкIырэм игъэцкIэжын тирагъэкодагъ. Щылэ мазэм къыщегъэжьагъэу мы уахтэм ехъулэу гъэцкIэжын зэфэшъхафхэм апэуагъэхъанэу муниципальнэ образованием зэкIэмкIи сомэ миллион 20,3-рэ гъесэнгъэм иучреждениехэм афитIупщиgъ.

ГъэцкIэжынхохэр анахъэу зыщыкIогъэ еджапIэхэр къэтплыхъагъях. Лицеу N 8-м

апэрэ классым ихьашт кIэлэцкIуыгъэр апае шүхъафтынхэр зыдэль къэмланхэр къыуа-щаагъэу аунэкIыхээ тырихылIагъ. Ахэм ашыщэу еджапIэм ичэхъапIэ къытагъаргауцагъем сурэт къытетхыгъ.

Нэужжим гъэцкIэжынхэр зыщаагъыгъэр ашыкIэхэр еджапIэм ишащэ игуадзэу Платыкью Ру-сует тигъусу къэтплыхъагъях.

— Муниципальнэ бюджетым къыкIыгъэ ахъщэм ишшуаагъэкIе мыгъэ гъэцкIэжын дэхэллахэр еджапIэм Ѣытшынхэ тльэкIыгъ, — къеiyатэ аш. — Джыри Ioфшэнхэр тыухыгъэгохэп, къенагъэ Ѣылэп, йоныгъом и 1-м ехъулэу зэкIедгъэхъашт. Мэхъанэ зиIэхэм ашыщ гъэфэбэпIэ системэр дэгъоу зыпкь зэридгъэуцаагъэр, аш сомэ мини 140-м ехъу текодагъ. Ioфшэнхэр ООО-у «Вертикаль» зыфи-лорэм ыгъэцкIагъях. Бассейнным ит псыр къэзигъэфэбэрэ, жыр къезыфэкIырэм дгэцэцкIэжыгъях, сомэ мини 105-рэ ахэм атефагъ. Анахъибэ зыпIухыгъэгохэп (сомэ мин 700) футбол зыщешIещтхэ Iэрыш шьоф цыкIур ары. Гъучи хъа-гъэхэмкIе ар къашыхъагъ, чыгур агъэхъазыргъ, аш тырахъо-щтым шIэхуу фэжъэштых. Аш изэтгээпсыхан ООО-у «Альянс-Юг» зыфи-лорэр фэньзээгъ.

ТызычIэхъэгъэ еджапIэм краскамэр джыри чIеу, гъэцкIэжынхэр ыкIем зэрэнагъэсэштим дэгүлэх. Зыллыгыгъэхъэми чIэхъэгъу дэкIояпIэхэр къахэфагъях, аш плиткэр тыралхъагъ. ЕджапIэм классхэм гъэцкIэжын къызэрикло арашылIагъях.

ИльэсыкIе еджэгъур къэсынкIе къэнагъэ Ѣылэп. Аш ехъулэу гъесэнгъэм иучреждениехэм яамал къызэрихъе ящыкIэгъэ гъэцкIэжынхэр арашылIагъях, Ioфшэнхэр ООО-у «Майкопстройсервис» зыфи-лорэм тифигъэцкIагъях, — къыкIуагъ аш.

ТигущыIэгъу къызэрхигъэ-шыгъэмкIе, спонсор ыкIи ны-

иэшынэ Сусан.

Сурэтхэр иэшынэ Аслын тырихыгъях.

ПЭЩЭ ДЭГҮҮГЬ, НЫБДЖЭГҮУ ШЫПКЬАГЬ, ІАХҮЛ ГУКІЭГҮҮГЬ

Тырыгушхощтыгъ

— Тиллакъоқтэ мыгъатхэ чэнэгэшхо тыгъээ, тинахъяа льаплэу, тиупчіэжъэгъо, гукэгъушхо зыхэлтыгъ Гусэрыкъо Теуцожь дунаим ехыжыгъ. Псаоу щыагъэмэ, йоныгъом и 1-у кілэлцыкъуухэр еджаплэм зыщыпхажхэрэ мафэм ильэс 84-рэ хүүтгэгъе.

Джы щыагъэмэ хэхъухъэрэ тхамыкълахъохэр (ныбжыкъехэр зэрэфыкъохэрэ) зыпльэгъуу, иуну исэу рэхжатэу зидунай зыхжокъыр эуецоленэу мэхъу. Ау тэ бэрэ щыдгыаэмэ штойгъуагъ.

Теуцожь уиллакъо хэтныыр, уигупсаныр насыпшхаугъ. Зын кыльфыгъэмэ тыряяягъ, сэ сятэжжэрэ ежж ятарэ зэшгэгъэх, ау зынэгэ шыпкъеу тызэхэгъ. Тятарэ тянэрэ шхъяклаа къафиштэу ренэу Тэуехъаблэ къаклоштыгъ. Цыф гукіэгъуагъ, цыф шэбагъ, лакъом хэтыр зекіери кыгъэгъуунэштыгъ, амалзу илэм елгыгъеу ишшагъе аригъекъштыгъ. Еджэн зылэгъыштыгъ юлшыгъуагъ.

Сэри ишшагъе зэкъигъэмэ сащыц. Седжэ зэхъуми, иофшэнэр зесэгжажъеми ренэу ынаэ кыстетыгъ. Сэри сипэблагъеу, сильыкъоу, сифэ-

сааэу щыгъигъ. Краснодар телхыгъеу иофшэнэр зэхъум, зэлукъхэм тыкъоу бэрэ къихэкъштыгъ. Ренэу ядэжж, Адыгэкаалэ секуулэштыгъ, галстукэу здэлтийр сикостюм къекуу-къемыкъум къицегъэжъагъеу гу льитэштыгъ. Шэлэфэ сицгъупшагъе, дунаим зехжокъыр эуецоленэу мэхъу. Ау тэ бэрэ щыдгыаэмэ штойгъуагъ.

Ишхъэгъусэу Тыгъэнгуашэ Джалдэхъаблэкъе Джармэкъома яхъуагъ, лакъомкии Теуцожкыи хуупхъе дэдагъ, цыф шэбагъ. Ильэс шэнинкъо зедагъешшагъ, сабий ялагъе, ау аш ёлкъ къикъеу зэшлакодыгъэхэп. Язэфышиштыкъе ренэу згэшшагъоштыгъ, зын кыльфыгъэмэ фэдагъэх.

Яунэ уихагъеу уамыгъашхэу укырагъэжъыгъагъ. Еланэ, Тыгъэнгуашэ зыщмынэжжами, Теуцожь ренэу тигъэшхэнным пылыгъ, «Тыфаеп, джидэдэм ынэм тыкъыпкъыжыгъ» туагъеми, «Тыгъэнгуашэ

щыагъэмэ, шьушхэштгэгъ...» юшшагъ. Лъешэу шэнышшагъ, сид фэдизэу губжыгъеми, «Аианасын!» юшшагъ нылэп.

Теуцожь цыфхэр дэгьюу юшшагъэх, зэригъекъунхэ юльэшкыщтыгъ. Арэу кычыкъын Адыгэкаалэ чылабэ зыщызэхатэ-къуагъем шыщ кілэлцыкъуухэрэ, нытихэри зэригъекъунхэу еджаплэм пащэ зыкыфашыгъагъэр.

ГУСЭРЫКЪО Хызыыр, иахыил гупс.

Теуцожь кырауалэрэр

Шэн дэгъу дэдэ илагъ

Адыгэкаалэ дэт еджаплэу N 1-м ильэссыбэрэ ишшагъе Гусэрыкъо Теуцожь мы ильэссым имэлтийфэгъу мазэ и 11-м ильэс 84-рэ ынбыжьэу идунай зыхжокъигъ. Иоф дэзышшагъе пстэуми ар лъэшэу тыгу къе-угъ. Зиофшэн хэшшыкъишко фызилэ пэшэ дэгъур, ныбджэгъу шыпкъер тхэхъижыгъ.

Теуцожь иофшэнхэм лъэшэу шхъяклаа афишиштыгъ, зекіеми шыпкъагъе афыриле адэзеклоштыгъ. Йимакъе кылэтигъеу е цыф гурымыгъеу иоф ешшэфэ кыхэкъигъеу зыни кышшэжжырэп. Ежж шэдээдэхъяа илэр дэгъу дэдэу кыгыгъироштыгъ, иоф зыдишшэхэрэри аш фэдэу щытхэмэ шлонгъуагъ. Ар укытапхэу, цыф кызэркъоу, йипыгъуагъ кынфэхъуным фэхъязыр зээптийэ щыгъигъ. Ахэр ары ишэн лъапсэу иагъэхэр. Теуцожь кын зиэм ренэу алэрэу нэсийтгэгъигъ. Анахъяа кыхэзгэшымэ сшо-игъор кілэеджаклохэм ар эз-рафицштыгъэр ары. Ахэм ятэм фэдэу адэзеклоштыгъ, зыпарэки йимакъе йетыгъеу адэгүүшгэштыгъ. Кілэхэри аш фэдэу Теуцожь кыфыщтыгъэх. Еджаплэм йукыжыи пенсием

непэ зэлукъагъэхэм фэдэу зэдэпсэуугъэх. Унагъо зышшэнэр езыгъэжъагъэхэмкэ щисэ дэгъу-гъэх. Тыгъэнгуаш нахь пасэу идунай ехыжы, Теуцожь изакъоу ильэс заулэрэ псэугъэ. Блэкъигъэ уахътэм итэу Теуцожь сикъызэрэштегъиэрэр гүхэкъишху.

Теуцожь цыф дэгьюу, акыл зиэ пащэ, ныбджэгъу дэгьюу сугу ильшти.

КІННЫБЭ Борис, иоф дишлагъ.

Шум фэлэжъагъ

Гусэрыкъо Теуцожь 1972-рэ ильэссым нэуасэ сифэхъуагъ. А лъэхъаным аш совхозэу «Путь Ильичам» ипартком искретарэу иоф ышшэштыгъ. Сэ совхозым иавтохозяйствэ сириншагъ.

Апэрэ мафэхэм къащегъэжъагъеу совхозым иофшэнхэм Теуцожь цыхъе кыфашыгъ. Нэбгыре пэлчэвеклэхэм кынфытотыгъ, анахъ иофшэнхэм ерүаджэми дэгүүшгээн, ыгъэукытэн ылъэкытштыгъ.

Теуцожь ымакъе йетыгъеу зыгорэм дэгүүшгээн өгъашэмэ зэхэсхыгъэп, зекіери шоцыыф дэгъуагъ, шхъяклаа афишиштыгъ.

Зэгорэм лэжъигъе юхыхжыгъо водитель кілэм иофшэнхэм кыгъэтэйлыни, имашин кыгъеуцуныш, помидор Урысын ыщэнэу зигъэхъазырыгъ. Тэ ошхыр кыримыгъажээзэ лэжъигъэр лутхыжынэу тигуэштыгъ. Машинэу щыэр зэримыкъурэм кыхэкъеу кілэм зыми мыкъонэу етуагъ, ау зыпари кыкыгъэп. Аш пае шоферыр совхозым идиректор дэжж сцэнэу хуугъагъэ. Пащэр кілэм кыдэгүүшээ пэтээ парткомын искретарэу Гусэрыкъо Теуцожь кычыхъи, зэдэгүүшшэгъэзэхийгъ. Кілээр Теуцожь чиши кыдэгүүшшагъ, кыгыргицгэштэйгъ. Еланэ сэ садэжж кычыхъи «Аслын, мы кілэм иофшаплэм үүмыгъэкъ, урамым кытэмыгъан», кыси-

иагъ. Теуцожь седэуугъ, кілэм сиягъе езгээштэйгъэп.

А лъэхъаным Теуцожь мы иофым кыхэмыхъэгъэхэмэ, кілэ ныбжыкъэм инасын кынрыклоштагъэр зыни ышшэрэп. А чыплээр бэрэ сыгу къэкыжы. Теуцожь зышшагъэхэм кынэрэштэйгъэмкэ, аш фэдэ чыплэ пчагъе совхозым иофшэнхэхэр рищыгъэх, гүшүэлкэ ылъэгъу афэхъуагъ, ыгъэдэуагъ. Паркткомын искретарэу шыпкъагъе зыхээл цыфэу щыгъигъ, ылорэр шоцлэх имылэу ыгъэцкэжкытштыгъ. Цыф къеоплаа юлъэкытштэп.

Мы чыплэм кыншысомэ сшоингу Теуцожь ишшагъэхэм кэ сэ унэ кынэрэштэйгъэрэ. Лъэшэу сифэраз чыплэ пчагъэхэм акылэхъеу кынфэхъузэ сывэриштэйгъэмкэ. Теуцожь сэц нахыжыгъэм, тэзэннобдэгъэшхуагъ, дунаим ехыжыфэ аштээ тигуэштэйгъигъ.

Гусэрыкъо Теуцожь щыгъэнэгъе гыогу дэгьюу кынкыгъ. Иоф дэзышшагъэхэм ар шуукэ агу къэкыжы, шыпкъэгэ-лыгъэ зыхээлэу, цыф юшэу, ылорэр зыгъэцкэжкы, сидрэ чыплэ ылъэгъу агынагъ. Теуцожь иофшэнхэлэ чыплэ зытущ зэблихъуагъ. Иоф зытущ шагъ, тигуэштэйгъ. Цыф хэмээн къаахэнагъ, тигуэштэйгъ. Иоф дишлагъ.

Иофшэнхэм фэшьыпкъагъ

Гусэрыкъо Теуцожь иофшалэрэ щыгъэнагъэм епльыкъеу фырилагъэрэ уакытегъицэн зыхъуагъ, бэдэд къеоплон пльэштигъ.

Адыгэкаалэ игъэпсын амынхээзэдэгъэхээрэдэгъэ, а лъэхъаным Теуцожь аш ишаа агынэфэгъагъ. Ежжирэ кыагъэжкыжхэрэм ашыгъигъ. Нэмыкъи еджаплэхэм иоф ашишагъэу, пүнгүгъэгъэсэнгъэмкэ амалшүүхэр иекэлхэхэу ар мыш къэкогъагъ. Зэрэшгыгъигъэхэу кычыкъыгъигъ, илэнтэ дэгьюу ыгъэцкэштэйгъ. Сэ сизакъо, адэрхээри аш фэдагъэх.

Теуцожь иоф зыдэшшагъэр гуртэд еджаплэу N 2-м ятонэрэдэу кызэгъэзжэхэрэй. А лъэхъаным Адыгэкаалэ нахь зэтэгъэшхэгъэхээр нэбгыре миним нэсийтгэгъ, аш къехъоу а лъэхъаным кыхэзгэштэйгъ. Кілээгэдже колективи ин дэдагъ.

Гусэрыкъом иоф дэшэнхэри псынхагъэп, сидрэ плюмэ ежж пүнгүгъэгъэсэнгъэм, партийнэ иофшэнхэм хэшшыкъишко афырилэу, ишшэдэхкыжы дэгьюу

дэдэу кынгурыо щыгъигъ. Иоф зыдэшшагъэрэ кілээгэджеаджэхэмэ, кілээджаклохэм ишшэштэйгъ. Ау пхэшэхээхээзэдэгъэштэйгъ. Ау хэлжээзэдэгъэштэйгъ. Шабээзэдэгъэштэйгъ. Цыфхэм шу альгэштэйгъ, ежжирэ кілээджаклохэм гүкэгъушхо афырилэгъ.

Сидрэ иофшэнхи зи щыкъагъэ имылэу гыцкэлэгъуа. Ау хэлжээзэдэгъэштэйгъ. Тээдэгъэштэйгъ. Ау хэлжээзэдэгъэштэйгъ. Ау хэлжээзэдэгъэштэйгъ. Цыфхэм шу альгэштэйгъ, ежжирэ кілээджаклохэм гүкэгъушхо афырилэгъ.

Теуцожь общественэ иофшэнхо ыгъэцкэлэгъуа. Ау хэлжээзэдэгъэштэйгъ. Къээлэ исполкомын хэтэгъигъ, КПСС-м ирайком щыгъигъ. Ахэм къалкырыкъеу цыфхэр зыгъэгумэхэу, къадэхъумэ ашо-игъохэмкэ амалэу илэм тээдэу ишшагъигъ. Еджаплэм егъэджэн иофым ишшагъэхэр анахъяа кызынгыгъигъэштэйгъ. Иофшэнхэм олимпиадэхэр, зэнэкъоу

Тын лъап!

«Адыгабзэм изэхэф гушилальэу» томиц хьоу гуманитар ушетынхэмкэ Адыгэ Республике институтэу Клэрэшэ Тембот ыцлэкэ щитым кыдигъэкъыгъэр мы ауҗырэ ильсхэм шиэнгъэм ыльэнъыкъокэ анахь Йошилэгъэ инэу плывтэмэ хъущт.

АРИГИ-м ибзешэнэгъэлэжьэу мыш юф дэзышлагъэхэр аныбжыкыкы, гъехъягъэу яэхэмки зэтекых, ау агу етыгъэу, зэдэлэжъхээ, «Адыгабзэм изэхэф гушилальэ» лъэпкыям зыфэдэ къэмыхуугъэ тын лъапэ фашыгъ. Шиэнгъэм ыльэнъыкъокэ АР-м и Къералыгъо премие къыратынэу төфэу мы гушилальэр къызрагъэлэгъуагъэм десэгъаштэ.

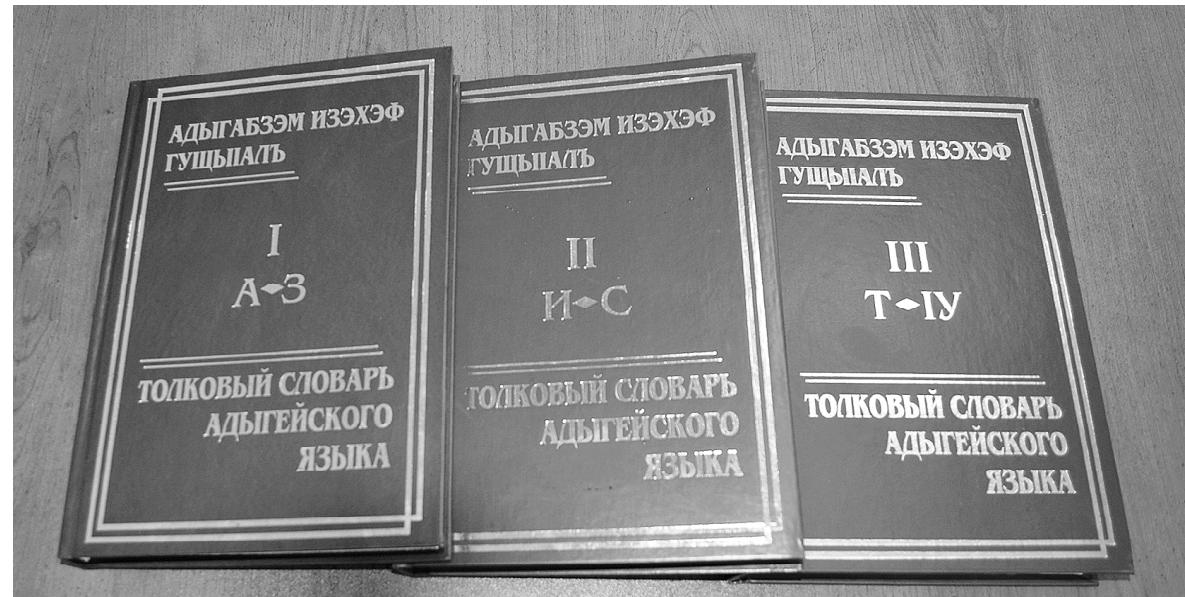
Адыгэхэм тхыбэз яэ зыхуугъэр 1918-рэ ильэссыр ары нынэл. Адыгэ тхыбэз лъэпсэ зэфэшхъяфхэм атетыгъ: ал араб хъарыф тхыкэр ыльэпсагъ. Етланэ латин хъарыф тхыкъекэ зэблахуугъ. Джытихъарыфыльэ урсы хъарыф тхыкъем тет. Аш адыгэ тхыбэз зытехъягъэр 1936-рэ ильэссыр ары. Аш ыуж гушилальэр тишэнгъэлэжъхэм зызехагъэуцаагъэхэр.

Ау къеогъэн фае, 1846-рэ ильэсым «Урыс-адыгэ гушилальэ» адигабзэм ибзэхабзэ къеки игүусэжъэу Одессэ къыщыхаутыгъагъ. Ар апэр лъэбекьюу пльтэктэн пльэкъыщт.

Я 20-рэ лшэшгъум ия 50 — 60-рэ ильсхэм гушилальэхэм язэхэгъэуонре якъыдэгъэкъынре Адыгейим зыщырагъэушъомбгъугъ. А уахтэм зэкэлъыклоу къыхаутыгъэх гушилэлъе зэфэшхъяфхэр. Ахэм ахэтых зэхэф гушилальэр, фразеологизмэхэм ягушылальэр, синонимхэм ягушылальэр, псуушхъяцэхэм ягушылальэр, чыплацэхэм ягушылальэр ыкын нымыкхэри.

«Адыгабзэм изэхэф гушилальэ» томиц хьоу кыдикъыгъэм ыпшъекэ зигугуу къесшыгъэ гушилальхэм ашыщхэр щагъэфедагъэх.

Зэхэф гушилальэм изэхэгъэуон, адэр гушилальхэм ялтыгъэмэ, eklopéké шхъяфхэр илэх. Ахэр къыхэхыгъэнхэмкэ, гушилэхэр зэхэфыгъэнхэмкэ агъэфедагъэу юф дэзышлагъэхэм къыхагъэштырэр «Адыгабзэм изэхэф гушилальэ» 1960-рэ ильэсым А. Хыа-

тланэмрэ 3. Клеращэмрэ къынзэдидагъэгъэмрэ «Адыгабзэм изэхэф гушилальэу» 1999-рэ ильэсым къидэгъигъэмрэ арых.

Мы гушилальэм хъехъэрэ томицым зэхэтэу гушилэ мин 50 фэдиз къадэхъагъ. Джырэ адигабзэм иллтературабзэ ишапхъэхэм ахэр атетынхэм гушилальэр зэхэзигъэуцугъэхэм анаэ тырагъетыгъ. Шиэнгъэм ильэнъыкъо 48-рэм афэгъэхыгъэ гушилэхэр бэу къаугоигъэх ыкы къыщызэхагъэх. Гушилэхэм ягъусэ зэхэф статья цыкликъем гъэпсыкъе ял.

Мы уащыокэ архитектурэм, географилем, диним, искуствэм, медицинем, музыкэм, мэшлоку гъогум, техникэм, тарихъым, философием, химием, хъисалым, шхыныгъошынэм, экономикем ыкык этнографилем яхыилгъэе гушилэхэм. Шхъяфэу къыхэбгъэшхэмэ хъущт гъэштуубзэхэр, жы хъугъэ гушилэхэр, къызэркло гушилэхэр, къенкъалайхэр, хъэтэпэмыхъхэр. Куп шхъяфэу къыхэзгъэштынэу сифай къекъыгъацэхэм, псуушхъяцэхэм афэгъэхыгъэ гушилэхэр. Сэ сиеплыкъекэ, анахь гушилэ гъэшгъонеу гушилальэм къыдэхъагъэхэр меж-

дометиехэр, мэкэпшыжъхэр, чыпладзэр арых.

Чыпладзэр

Гушилээм пае: **Паго** — 1. Диал. Рыба. Пцэжый. Шхъэгашэ пагохэр бэу хэсигътигъэх.

Сазан. Пцэжые лъэпк.

Туносый. Пэ пыгуагъэр, пэ клакор.

Пю — 1. Диал. Мыр зыфэдэр пэ.

Пщычач — Мыр зыфэдэр пхъэулу.

Пхъашьем щыщ пкыгъу, цыдуудэнэ цыпехэр зэрапхырэ пхъэ нитту.

Пхъэшакъу — Мыр зыфэдэр пхъэлэбжъан.

Жъы хъугъэ гушилэ заулэу щысэу къэтхыгъэм, сэ сишилшокэ, гу лъыуагъатэ цыфхэм ядунэе гурыуакэ зэблэхуугъэ зэрэхуугъэм къыхэкъеу жабзэм хэзижыгъэ гушилэхэр зэрэшылэхэм. Псатхъе — зытхъе щэхъу зэрэшымыгъэм ишшошхъуныгъэ къыхэкъеу чэтынэгъэ гушилэхэм ашыщ. Щы-

2. Возвышенность. Зыщычым кытээтыкъыгъэ чыпшэр. Шъэожыуу чылэм къыхэкъыгъэм цы шхъатехъор янэ кырицэкли, хъаку тамэм тыригъэтэхъагъ.

Тамэ 5 — Квартал, часть селения. Къудажэм щыщ лахэу урам заулэмэ азыфагур. А тамэм тесхэр гъур өшлэнным фэлэзэх.

«Адыгабзэм изэхэф гушилальэ» томиц хъурэм изэхэгъэуон гуманитар ушетынхэмкэ Адыгэ Республике институтым бзэмкэ иотдел ильэс 30 фэдизрэ пыльыгъ. Аш дэлэжьагъэх Гыыш Нуухэ, Зеклогъу Уцужыкъо, Мэрэтыкъо Касимэ, Тэу Нуриет, Тутарыщ Мариет, Тхарькохъо Юныс. Мыхэм хъарыфхэр атогошагъэхэу гушилэхэр къаугоигъэх, ахэм словарнэ статья апильхэр (гушилээм имэхъанэ къэзыгъэунфыра гушилэ къекхэр) агъэхъазыгъэхъ.

Гушилальэр зэхэзигъэуцагъэхэм пэублэ гушилээм къызэрэштхыгъэмкэ, мурадэу зыфагъэуцжыгъагъэр адигабзэм нахь игъэктотыгъэу щагъэфедэрэ гушилээм япчагъэ икъэгъэлэгъон, ахэр джырэ адигэ литературабзэм зэрэшыгъэфедэштхэм, къызэрэпштхэм, зэрэлтхытхэм яшалхъэхэр къэгъэлэгъэгъэнэр ары. Гушилальэм юф дэзышлагъэхэм, сэ сишилшокэ, ар къадэхъугъ.

Сыд фэдэ гушилальи изэхэгъэуон къызэрклоу зэрэшымытыр бзэм дэлэжьэрэ шиэнгъэлэжъхэм къыхагъэшы. Ары «Адыгабзэм изэхэф гушилальэ» томиц хъоу гуманитар ушетынхэмкэ Адыгэ Республике институтэу Клэрэшэ Тембот ыцлэкэ щитым кыдигъэштэхъем ыуасэ къэзыгъэинирэр, ар зэхэзигъэуцагъэхэм сыд фэдэ щытхуу афэптуагъэми гэгээлягъэ зыкимыхъуштыр.

Клэхым гупшилэтил шунаалэ атешьозгъадээ сшоигъу. Апэрэр — «Юфигъуулту анахь хылтиэр: ахэр — гушилальэм изэхэгъэуон грамматикэм итхынэр». (Готфрид Герман, нэмыц бзэшиэнгъэлэжь. Я 19-рэ лшэшгъум щылагъ).

Ялонэрэр — «Щылагъэ зимыгъ гушилаль эзэхэзигъэуон зылъэгъыщтыр Тхээзакъор ары. (Пьер Буаст, французыбзэм игушилальэ зэхигъэуцагъ. Я 19-рэ лшэшгъум щылагъ).

ЧЭТЭО Сусан.

Н 2-м адигабзэмрэ литературэрээштхэм икэлэзегъадж.

«Бард – Юга-2017-рэ»

Ильэс къес Адыгейим щыкъорэ фестивалэу «Бард – Юга» зыфиорэр мыгъэ шышхъэу мазэм и 25 – 27-рэ мафэхэм псэуплэу Хъымыщклэ щыкъошт. Тичыопс идэхагъэрэ ибаиныгъэрэ нахь куу зэхашэнным пае аш къекуалэхэрэр палаткэхэм ашыпсэуцтых.

Фестивалын авторскэ орэдым игупчэу Мьеекъуапэ щызэхэшагъэр ары икэлэшакъор. Аш хэлэжъэнэу е бардхэм къаюорэ орэдхэм ядэунуу фаяхэм ыпкэ арагъетыгъэтэп. Зэхэшакъохэм зэральтиэрэмкэ, тиреспублике ильэс къес щырагъэкъорэ фестивалын ныбжыкъэхэр музыкэм, спортым, усэхэм ыкы туризмэм афэшгъэнхэмкэ ишуагъэ къекъо.

Зичэзыу фестивалын хэлэжъэн альэгъыщт орэдхэр зыусыхэрэр ыкы къэзийохэрэр, клубхэм ахэтхэр, творческэ колективхэр, нэмыкхэри. Фестивалын изэхэшакъохэм ашыщэу Сергей Верещагиным къеуатэ:

— Мыгъэрэ фестивалыр урсы народнэ орэдым фэгъэхыгъэшт. Цэрийо хъугъэхэри, езигъэхъэгъакъэхэри аш хэлэжъэштых. Нахь мэхъанэ зэт-

тырэр фестивалын хэлэжъэштхэр зэкэ яусэхэмкэ зэрэзэдэгэштхэр ары. Гушилэхэр мыпсыхъагъэхэм, орэдышомрэ агъэфедэрэ музыкальнэ инструментхэмрэ орэдир къагъэдэхэж.

Бардхэм къаюорэ орэдхэм зэрядэуцхэм фэшхъяфэу, фестивалын къекъолэрэ цыфхэр китайцэхэм щаир зэрагъэхъязырырэм рагъэлпэтыштых.

психологилем, псаундигъэм, спортым афэгъэхыгъэ мастер-классхэм ахагъэлэжъэштых, зэнэхъокъуэр зэхашэнхэштых. (Тикорр.).

Фестивалын сурэтышхэр, шаржистхэр, нумерологхэр, джэнчыдхэр къырагъэблэгъэштых.

● КЪЭБАР ГЪЭШІЭГЬОНХЭР ● КЪЭБАР ГЪЭШІЭГЬОНХЭР ●

Ошіэ-дэмшіэу къеугъ

Къалэу Волгоград цыфыбэ зыщызекорэ иурамхэм ашыць рукиоштыгъэ бзыльфыгъэм къыблэкъырэ хъульфыгъэр ошіэ-дэмшіэу ынеклашъо къеугъ.

Ильэс 26-рэ зыныбжь хъульфыгъэу а къалэм шыпсэурэм къыхэфэгъэ зеклокэшыкъэр блэкъихэрэми агъешлагъо сеть зэфэшхъафхэм къарыхъагъ.

Ильэс 19 зыныбжь пшашьэр сатыу-гупчэу «Меркурий» зыфиорэм ыбгүкъэ къыреклокъыжы, автобус къеуцуплэм фиузэнкыгъэу клоштыгъ. Хъульфыгъэм ошіэ-дэмшіэу ар къыгъеуци, ынэгушъо къеугъ.

Бзыльфыгъэм псынкъэу къэлиту къыкъоуцауягъэх. Бзэджашъэр къаубыти, полицейскхэм аратыгъ.

Нэүжум зэрагъеунэфыгъэмкъэ, хъульфыгъэр ешьогъагъэп ыкли ипсхики тэрэз. Наркотики зэрихыилагъэу щытыгъэп, арэущтэу зыклишлагъэри къылон ыльэкыгъэп. Мы хъульгэ-шлагъэм ушхъагъоу фэхъугъэр джыри гъэнэфагъэп.

Ышхъэ бзыуцыф къырагъотагъ

Сабыеу Пермь операции
щашыгъэм ышхъэ
къыранэгъэ бзыуцыфыр
Москва иврачхэм
къырахыхъыгъ.

2016-рэ ильэсийн мэкьюогъу мазэр ары къелэцыкъу сымаджэм ышхъэ бзыуцыф такъырыр къызыранагъэр. Врачхэм гүгьеумылыныгъэу къахэфагъэм къыхэкъыкъэ сабыим ипсауныгъэ изытет къэхыильагъэти, Москва дэт гупчэм ашагъ. Аш зыщаупльэклум, мэзибгүрэ ышхъэ ильыгъэ бзыуцы-

фыр къырахыхъыгъ. Уголовнэ юф къызэуахыгъэу зифэшьошэ врачхэм пшьэдэкъыжь арагъехъыщ.

Щыгъукъэ сурэт ешы

Мы сурэтышым ишлагъэхэр зымы фэмыдэхэу нэм къыкъедзэх, дахэх, ау бэрэ щыгъэрэп.

Щыгъум хишыкъыхээ, къызэрмыкъо сурэтхэе цыфхэм, галактикэм, шхыныгъохэм афэгъэхыгъэхэр ешын.

Зэрагъэлэрэ пкыгъохэр щыгъум хишкъыхээ, Башир Султаны шьо зэфэшхъафхэр къыхехых. Ишлагъэ пэпчь сыхьати 5 фэдиз тыргъэклиадэ. Илофшэн ихынльагъэ ельтыгъэу зы сурэтшым щыгъульти 10 — 20 тыргъэклиадэ. Сэннаущыгъэу Башир хэлтыр цыфхэм ашоогъэшлэгъонэу еплых, ау, гухэкл нахь мышэми, ишлагъэхэр бэгъашэхэп.

Къэнкъэ мини 10-м хашыкъыгъ

Бельгием икъалэу Мальмеди щыпсэурэ ыкли къекогъэ хъакъэ нэбгыришъэ пчагъээр мэфэкъым щызэрэугъоигъэх.

Ижыре хабзэм тетэу, шыкъе гъэнэфагъэкъэ къэнкъэр гъэжъэгъэнэри ашкъыдыхельти.

Бенедикт Мати ыгъэжъэгъэ къэнкъэжъапхъэр агу рихъэу ашхыгъ. Ар къэнкъэ мини 10-м хишыкъыгъ ыкли метри 4 зишьомбъогъэ табэм щигъэжъагъ.

Псэолъэш! техникэр къызфагъэфедагъ

Тыгъуакъохэм ягухэль къадэхъунымкъэ амшшэн щылэп. Англием икъалэу Дербишир банкоматыр щатыгъуным фэш! экскаваторыр къызфагъэфедагъ.

Тучан үүпэм тет камерэм зэрэтирихыгъэмкъэ, машинэ заулэкъэ ыкы экскаваторкъэ тыгъуакъохэр къыуухъэхи, чырбыш дэпкъыр пхыраутыгъ. Банкоматыр къычахи, машинэхэм ашыць рагъеуци лукъыжыгъэх.

Полицейскхэр псынкъэу къэсигъэх нахь мышэми, къаубытынхэ альэкыгъэхэп. Мы бзэджашъэхэм альэхъух.

Ильэс 97-рэ ыныбжъэу еджаплэр къыуухыгъ

Я 2-рэ дунэе заом иветранэу, Филадельфием щыщ Чарльз Люцци ильэс 97-рэ ыныбжъэу еджаплэр къызэриухыгъэ тхыльыр къыратыжыгъ.

Алшээрэ классхэм ар анэсигъэу иунашо зэригъэшхэштэм фэш! еджэныр чидзын фаеу хъугъагъэ. Нэүжум дээ къулыкъум ашагъ, заом хэлэжьагъ. Ильэс пчагъагъэ тешэжьгэйгъэу еджаплэм чэхъажыгъ, сидигъуи а гухыльыр аш зыдигъыгъ ыкли иунашо къыдыригъэштагъ.

Люцци ыпхуу къызэриорэмкъэ, ятэ игухэл чыжъэ къызэрэдэхъугъэмкъэ

зэрэунагъоу мэгушо, колледжым еджэныр щылъигъэктэн ыюоми дырагъэштэшт. Сыда пломэ ветераным аш нахь юф зи илэп.

Шхыныгъохэм ясаугъэтхэр

Къэлэ зэфэшхъафхэм шхыныгъохэм ясаугъэтхэр адагъэуцуагъэх.

Московскэ хэкум ит къалэу Луховицэ идэхэгүү нэшэбэгум исаугъэт 2007-рэ ильэсийн щагъэпсигъ. Аш щыпсэухэрэм зэрэлтиэрэмкъэ, нэшэбэгум егъашхэх. Сыда пломэ игъэлтигъэу нэшэбэгур къагъэкъызэ къэлэшхохэм ятчанхэм ыкли ябдээрхэм арагъаш.

Удмуртием икъэлэ шхылаэу Ижевскэ пельменым исаугъэт дагъеуцуагъ. Итеплээ — метри 3 зикъыхъэгэе цацэм метрэ зишьомбъогъэ пельменыр пыль.

Тарихъ ляпсэр аш къыщежьагъэу дэхчэм альытэ.

Тикъэралыгъо лъэшэу щыржкъэсэ шхыныгъохэм нэкульыр ашыць. Новосибирскэ ар зэрэшыржкъасэм имызакъоу, саугъэти щыфагъэуцуагъ. Итеплээлээ лъэшэу фэдэ дэдэу ашыгъ. Туристэу къакъохэрэм аш готхэу нэпэппэл сурэтхэр зытырахых.

Пцэжъые лъэпкъэу «Вобла» зыфалорэм исаугъэт Астрахань 2008-рэ ильэсийн щагъэпсигъ.

Мылэрысэ лъэпкъэу «Антоновкэм» исаугъэт къалэхэу Пермь, Гомель, Иерусалим, Курскэ адэтых. Курскэ игулч щагъэпсигъэр эзкъэцэлэриор аш ипроект зэльашэрэ скулпторэрэ Вячеслав Клыковыр дэлжэжагъэш ары.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ІШЬЫНЭ Сусан.

ИСКУССТВЭМ ИЦЫФХЭР

Ишшашлагъэ республикэм инамыс

Адыгэ Республикэм культурэмкээ изаслуженнэ йофышэу, суретыши-модельер цэрыюу Стлашьу Юрэ США-м, Иорданием, Сирием, Тыркуем, Германием, Эстониум, Москва (гъогогуу 4), Кыблэ шъольырым, Темир Кавказым иофшагъэхэр къащигъэльэгъуагъ. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щыкыагъэхэм культурэмрэ искусствоор япхыгъэ йофхэмкээ ахэлэжьагъ.

Адыгэ шъашэу, тхыпхъэу, тамыгъэу Стлашьу Юрэ ышыгъэхэр дунаим щашэх. Гупшияу ахильхээр мэстанэм ришире йуданэмкээ къыргъажьэш, мэстапэмкээ лъэужэу къыганэрэр щыгъягъэм хещагъэ мэхъу. Адыгэ шъашэхэу «Республикэр», «Теклоныгъэр», «Тыргъэтаор», «Щэлагъэр», «Нэфыльт бзыур», «Гъобэкье амазонкэр», «Лашынэр», ООН-р, «Цынер», Михаил Черкассэм фэгъэхыгъэр, нэмыкхэри лъэпкэ искусствоор ишэпхэе лъагхэм адештэх, пэсэрэ лъэхъаным къыщыублагъэу адигэмэ къаклыгъэ гъогур, не-перэ щылакэм къыпкырыкырэ гумэгъягъэр, неущрэ мафэм фыщытыкэу фытиэр къалатэ. Кавказ заор зэраухыгъэм итамыгъэу Ю. Стлашьум ышыгъэр. Дунэе Адыгэ Хасэм щаштаг.

Шъашэр игунэс

Стлашьу Юрэ ишшашхээр гупшияе хэхыгъэм къыщежкэх. Иофшагъэр ухыгъэ зыхъукэ, уйтэгушхозэ уепллы. Суретыши-модельерим къыломэ шойнъор къыбгурьоном фэш тарихым, искусствоор ижабзэхэм зафэбгъэзэнэр нахышыу. 2017-рэ ильэсэр экологиим и Ильесэу Урысын-е щыхахыгъ. Ю. Стлашьур ухьтэм ыпэ итэу зэрэгупшияэр иофшагъэхэм ахэлъяга.

Тыкъэзыуухъэрэ дунаим икъэхъум, чыюпсыр гъедэхэгъэним, мамыр псэукээр гъэптигэгъэним яхылгагъэхэр бэшлагъэу ышыгъэх, іэкыб къэралгъохэм къащигъэльэгъуагъ. Адыгэ адигэу дунаим зэрэтетыр тыди нахь дэгъо щашэним фэш мэстапэр щыгъягъэм фегъэйорыш.

Къэбзэнгъэр тиоф шъхъаэхэм зэра-щыцыр суретыши-модельерим ыгу зэүүхгъэу къите-гъэлэгъу.

Адыгэмэ «Нэп-кын тетыр къо-шъофыкэ лаз» зы-фалорэм Ю. Стлашьур зыки фэдэп. Нэм ыльэгъэрэг гум шъхъапэ фэхъу шоигъу. Щыгхъум дихыхъирэм зэра-щымыщим ишшашэгъэ непэ иофшагъэр илэм егупсэ-фылэрэп. Дунаим щыцэрыу, гъэзет-хэм къатхыхээрэм яджэ, телевидени-емкэ, радиомкэ къэтинхэм защегъяуазз. Адыгэ шъашэм иамалхэмкээ джыри къэ-плютэн плюкъыцыр зэрэмымаикээр дэгъо къигурэло.

ЕгъэжъапIэр орэкъабзэ

Къушхъээс къэбзэ чъерым ымакъэ укэдэлукимэ, псынэкчэх къарагъоу тагъэм инэбзийхэр зыщызэпшэлтирэм ухалъэмэ сида азу гум къихъацтыр? Енэгугягъо къэбзэнгъэр арыкIэ. Гъунджэм хэкъутыкыгъэ илэ, чагъэу уиплъэнэр адигэхэм «шлоп» alo. Гъунджэм уиплъэмэ нахь зызэрэбгэдэхэштэм уегупшияе, ор-ореу узэупчыжыгъ. Пшоонгъоу уахьтэ къюоку.

Стлашьу Юрэ гукэ ежь-ежын-

рэу зеупчыжынры, иныбджэгъухэу Пэрэнкью Чатибэ, Мамый Русльян, Ехъулэ Аслынчэрые, Къэзэнэ Юсыф, ишхъэгъусэу Бэрзэджхэм япхум яупчыжынры шэншиу фэхъу. «Ухээзимыгъэукоштыр, узгурьоштыр ары уигухэль къызыфэ-плютэштыр», — elo Ю. Стлашьум. Иныбджэгъухэм, иеплъыкхээр къыдээзыхъэрэм къащежьэгъэ иофшагъэу илэхэр дунаим щызэлъяшлагъэх. Журналистхэм алыкленыр, зэдэгүшгэгъухэм гупшияе зэгъэфагъэхэр къахихынры амалшухэм ахельтыэ.

Къызышытхъужырэп, ау иофшагъэ къыхеъцы Адыгэ Республиком иапэрэ Президентэу Джарымэ Аслын, Адыгэеим и Лышхъэу щыгыгъэ Тхакууцинэ Аслын, нэмыкхэм адигэ шъашэхэр зэрафишыгъэр. Дунэе фестиваль-зэнэхъокуу Москва, Кыблэм ашыкыуацхэм шуухафтын шъхъаэхэр къашыдихыгъэх.

Республикэм общественэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хэ-сашхъэ Стлашьу Юрэ бэшлагъэу хэт. Ныбжыкхээр шэлжымы ишысэхэмкээ плюгъэнхэм, дэхагъэм фэгъэсгээнхэм пыль. Адыгэ Хасэм итхаматэу Лышыщэкоо Рэмэзан къызэрэтиуагъэу Адыгэ Республиком и Къэралыгъо шуухафтын искусствэм ыльэнхъокэ зыфагъэшшэштэм икъихынкэ цыиф цэрилохэр къагъэлъяуагъэх. Бырсыр Абдулахы, Лышбзыу Аслыни, Стлашьу Юри аш фэд цэ ляланэр къалэхыгъ. Яиофшагъэ уасэ фэзышыщхэм унашью ашыщтэм тежэцт. Арэу

щытми, Стлашьу Юрэ Адыгэ Хасэм къыхехы.

Адыгэ шъашэм, адигэ быра-кын, нэмыкы мэфэкхэу Адыгэ Хасэр къэцакло зыфэхъуягъэхэр тильэпкъэгъухэр зыщыпсэурэ Урысыем ишьольырхэм, ыкыб къэралыгъохэм игъэкотыгъэу ашыхагъэунэфыкых. Адыгэ шъашэм и Мафэ юныгъо ма-зэм и 28-рэ ильэс къэс тэгзэ-мэфэкы. Адыгэ Республиком ихэбэз унашьокэ ар зэрашта-гъэм тэгэгушю, тыргуушо. Об-щественэ движениемрэ хаб-зэм икъулькыуашхээрэ зэгүрь-юныгъэу азыфагу ильым, адигэ шъашэм дунаим щашэрэм имэханэ зыкъегээлтэгъэнэм ар елхыгъэу тэлтигъ.

Республикэм лъэпкъ иофхэмкээ, ыкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адирялэ зэпхынъэхэмкээ ѹкы къэбэр жъуцэй иамалхэмкээ и Комитет джырэблаяэ зэхахьэу илэхэр адигэ шъашэм и Мафэ зэрэдэгээмэфэкыщтым фэгъэхыгъэх.

Комитетын итхаматэу Шхъэлхъо Аскэр, Адыгэ Хасэм ипашэу Лышыщэкоо Рэмэзан хагъэунэфыкыгъ зэхэшэкло купым Стлашьу Юрэ зэрэхадзыгъэр. **Юныгъом и 28-рэ мафэр Ю. Стлашьум имэфэк. Адыгэ шъашэм и Мафэ зыщагъэмэфэ-кыщтыр къыхахы зэхъум, Стлашьу Юрэ къызыхъуягъэ ма-фэм зэрэтирагъэфагъэм къе-ушихъытэ суретыши-модельер цэрилом лытэнгъэу фашы-рэм дунэе мэхъанэ зэриэр.**

Къокылээм щыпсэурэ лъэпкъхэм яискусствэхэмкээ Къэралыгъо музеуу Мыекъуапэ дэтым Ю. Стлашьум иофшагъэр. Аш ипашэу Кушьу Нэфсэти, зэкэ иофшагъухэм Юри афэрэз. Джырэблаяэ Израиль къикыгъэ адигэ куп музеим щылагъ. Ю. Стлашьум иофшагъэхэм ягуалэу ялтыгъэх. Натхъохэм янысэ суретыши-модельерим къыщытхъуугъ, зэготхэу нэпэөпль сурэтхэр атырахыгъэх.

Адыгэ шъашэмкээ мыш фэдиз къэбэр къэпшотын иофшагъыркыл, — къыталаагъ ти-льэпкъэгъу хъакхэх.

Опсэу, Юр! Уимэстапэ нахьчан хуунэу, уиуданэ мэстапэм лъыкхээз лъэпкъым, республиком дэхагъэр афапшээр дунаим щызэлэшэ, лъэпкъхэм язэпхынъэ гъэптигээнхэм чанэр ухэлажэ. Олимпиадэ джэгунхэу Шъачэ щылагъэхэм щытхъоу къашыхыгъээр бгэбэгъонуу тылфэлъало. Шоу щылагъэр къыбдэрэху, Юр!

ЕМТЫЛЬ Нурбый.
Сурэтхэм артыхэр: Стлашьу Юрэ Израиль къикыгъэ тильэпкъэгъухэм ахэт; иофшагъэхэм ашыщхэр.

**Зэхэзыщагъэр
ыкы къыдэзы-
гъэкырэр:**

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Иофхэмкээ, ыкыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адирялэ зэпхынъэхэмкээ ѹкы къэбэр жъуцэй иамалхэмкээ и Комитет Адресыр: ур. Крестянскэр, 236

**Редакциер
зыдэшиэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

**Телефонхэр:
приимнэр:**

52-16-79,

Редакцием авторхэм къаихырэр А4-кээ заджхэрэх тхъапхэу зипчагъэкээ 5-м эмыхъухэрэх ари. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлээр, шрифтыр 12-м нахь цылкунэ щытэп.

Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэх тхъягъэхэр
редакцием зэкгэжэлжых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

**Зыщаушыхъаты-
гъэр:**

Урысы Федерацием хэутын Иофхэмкээ, телерадиокъэти-
хэмкээ ѹкы зэлты-
Иэсикээ амалхэмкээ и Министерстве и Темир-Кавказ
Чыпэгъэйоры-
шапэл, зэраушыхъа-
тыгъэу номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъатырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Зэкхэмкээ
пчагъэр**
4352
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2376

Хэутынм узь-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхытэр
18.00

Зыщаушыхъаты-
гъэр
уахтэр
Сыхытэр
18.00

Редактор
шхъаэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаэр
игуадзэр
Мэшлэкъо С. А.

Пшъэдэжыкъ
зыхырэ секретарыр

ЖакИмыкъо
А. З.